

Johan van Arendonk: 'Het is in het belang van de veehouder te weten waar de beste stieren van Europa zich bevinden'

Naar één Europese index?

Buiten Europa kijkt de veeverbetering naar de Amerikaanse TPI.

Eén Europese index betekent een betrouwbaarder vergelijk van stieren binnen Europa. Jos Buiting: 'Ik verwacht binnen een jaar een besluit over de Europese index.'

tekst **Tijmen van Zessen**

Niet voor niets testen Alta en CRV stieren in Amerika. Buiten Europa rangschikken de meeste landen stieren uit het buitenland op de Amerikaanse TPI-index. 'Die rangschikking is vooral gunstig voor de Amerikaanse stieren, maar benadeelt de Europese. Terwijl zeventig procent van de holsteinstieren in Europa wordt getest', zegt Jos Buiting, verantwoordelijk voor stamboekzaken van CRV en bestuurslid van de Wereld Holstein Federatie (WHFF).

Eén index voor alle Europese stieren betekent een betere marktpositie voor die stieren. 'Turkije bijvoorbeeld gaf tijdens de jongste vergadering van de holsteinfederatie aan dat een Europese ranking van stieren voor hen zinvol is. Ze zitten dicht tegen de Europese markt, maar moeten in Europa kiezen uit een versnippering van indexen.'

Buiting trekt het vergelijk met de valutahandel. 'De olieprijs wordt gepubliceerd in Amerikaanse dollars, de wereldhandel vindt plaats in Amerikaanse dollars. Maar de euro is in steeds meer landen een geaccepteerd betaalmiddel. Een soortgelijk scenario is denkbaar voor de veeverbetering. In Europa zijn fokwaarden stabiel, is de fokwaardeschatting nog altijd meer betrouwbaar en is er voor exporteurs meer aanbod door de diverse fokdoelen.'

Kiezen voor één weg

Een werkgroep wetenschappers inventariseert de mogelijkheden voor een Europese index. Deze werkgroep is aangesteld door de Europese afdeling van het WHFF. De Italiaanse Fabiola Canavesi, voorzitter

Een Amerikaanse stier heeft profijt van zijn afstamming bij de berekening van de TPI-index

van de werkgroep, zegt dat een Europese index technisch mogelijk is. 'We hebben met succes een testdraai gemaakt. Het lastige punt is de weging die je kiest voor bijvoorbeeld productie, exterieur of gezondheidskenmerken. Daarover moeten de verschillende landen het eens worden. Die politieke discussie ligt bij de Europese stamboeken.'

Jos Buiting heeft een centrale rol in die

discussie: 'Iedereen zit elkaar nu aan te kijken. Enerzijds willen fokkerij-organisaties de invloed van TPI beperken, anderzijds hebben de stamboeken op basis van wet en regelgeving autoriteit. De stamboeken zijn bevoegd om een besluit te nemen inzake een Europese index. In veel landen staan fokkerij-organisaties en het stamboek nog los van elkaar waardoor er weinig marktgericht wordt gehandeld.'

Eén unieke index voor Europa is volgens Interbull-directeur João Walter Dürr realiseerbaar. De Braziliaan vraagt zich wel af of elk Europees land er bij gebaat is. 'Hoewel Europa redelijk uniform is, heeft elk land ook specifieke wensen. In Scandinavië ligt er veel nadruk op gezondheidskenmerken, in regio's waar veel kaas wordt gemaakt krijgt eiwit meer gewicht, terwijl exporterende landen zich ook richten op stieren die in trek zijn op de internationale markt. Bovendien geldt voor een aantal gezondheidskenmerken dat niet elk land ze registreert.' Dürr vreest dat een Europese index een compromis zal worden waarin uiteindelijk niemand zich kan vinden.

Dit knelpunt is te ondervangen door het publiceren van meerdere indexen: één Europese totaalindex en daarnaast indexen met extra nadruk op productie, exterieur of gezondheidskenmerken. Zowel Dürr, Canavesi als Buiting zien dat wel zitten. Buiting: 'Dan kan elk land zijn eigen index kiezen. Dat trekt twijfelende landen wellicht over de streep. Iedereen is het wel eens met het vormen van één index, maar als de uitkomst nadelig uitpakt voor het eigen land is men minder enthousiast. De werkgroep is bezig met het opzetten van deze zogeheten selectie-index. Ik verwacht binnen een jaar een besluit over de Europese index.'

Klimaatverschillen corrigeren

Los van de commerciële belangen voor de spermahandel is het voor de Nederlandse en Vlaamse veehouder positief wanneer er een eind komt aan het omrekenen van indexen. 'Als veehouders zo goed mogelijk voorzien willen zijn van genetische informatie heeft het huidige systeem zijn grenzen wel bereikt', zegt Johan van Arendonk, hoogleraar fokkerij en genetica van Wageningen UR. Hij stelt dat er informatie verloren gaat door fokwaarden tussen landen om te rekenen. Een fokwaarde die direct voortkomt uit ruwe informatie (bijvoorbeeld mpr-data) is het meest betrouwbaar. Maar is het forse verschil in klimaat binnen Europese landen als Italië, Zweden en Ierland geen bezwaar? 'In Amerika zijn de verschillen tussen Californië, Florida en

naam	vader	moedersvader	tot. ext. VS	tot. ext. Ned.
Bertil	Willis	Jocko	0,88	109
Grandprix	Lord Lily	Mascot	0,89	111
Paramount	Jocko	Fatal	1,63	113
Surprise	Dustin	Luxemburg	0,49	106
Yankee	Dustin	Sierra	1,30	111
			gemiddeld 1,04	110
Goli	O Man	BW Marshall	2,04	112
Jag	Trent	Manfred	0,87	105
Luppy	BW Marshall	Patron	1,63	110
Mistral	Ford	Celsius	1,77	110
Nitro	BW Marshall	Mattie G	2,13	109
			gemiddeld 1,69	109,2

Tabel 1 – Vergelijking van Nederlandse en Amerikaanse fokwaarden exterieur tussen vijf stieren met een vooral Europees/Nederlandse afstamming en vijf stieren met een vooral Amerikaanse afstamming

Tabel 2 – Vergelijking nvi en TPI voor de top 10 (op nvi-basis) van in Nederland geteste stieren (bron: NVO)

naam	vader	afstamming	nvi	plaats	TPI	plaats*
Garvo Aduard	Labelle	Sunny Boy	237	1	1577	9
Timmer Tyson	O Man	Novalis	227	2	1732	3
VAH Wonderboy	Lord Lily	Celsius	227	3	1652	7
Novan	Novalis	Cash	227	4	1417	10
Skalsumer Jorryn	Jocko	Celsius	224	5	1634	8
Swamo Delta Jordan	Novalis	Jabot	221	6	1833	2
Beekmanshoeve Bertil	Willis	Jocko	218	7	1688	5
Raima O-Man Cr Cricket	O Man	Durham	216	8	1920	1
Dudam Surprise	Dustin	Luxemburg	215	9	1668	6
Delta Butembo	Abrian	Jocko	213	10	1710	4

* plaatsing van deze tien stieren op basis van TPI

Wisconsin minstens zo groot en daar lukt het ook. Zeker voor de productiekenmerken zie ik geen bezwaar.'

Is er dan geen sprake van interactie tussen genotype en milieu, het effect dat in een ander milieu andere genen een rol gaan spelen? 'Er zijn rekenmethodes beschikbaar die hiervoor corrigeren. De ontwikkeling in evalueren op grote schaal heeft niet stilgestaan. Ik denk dat het in het belang van de Nederlandse en Vlaamse boer is dat goed in beeld wordt gebracht waar zich het beste fokmateriaal van Europa bevindt. Als er goed materiaal in Frankrijk rondloopt, is het in het belang van de boeren hier dat te weten.'

Het belang van de Nederlands/Vlaamse veehouder staat ook hoog in het vaandel bij Kees van Velzen, voormalig exportdirecteur van HG. Hij juicht een Europese index toe: 'De wereld is geïndoctrineerd door de Amerikaanse TPI-index. De index is overall geaccepteerd en importeurs verdienen veel geld met de import van Amerikaans sperma. TPI is daarom moeilijk te weerleggen. Nederlandse stieren vallen tegen in de TPI-ranking, vooral omdat de omrekening van het exterieur

nadelig uitpakt.' Tabel 1 laat zien dat stieren met een 'Nederlandse' afstamming nadeliger (gemiddeld 1,04) omrekenen voor exterieur dan stieren met een 'Amerikaanse' afstamming (gemiddeld 1,69). Van Velzen hekelt het nadelige gevolg voor de Nederlandse en Vlaamse veehouder. 'Het is in het belang van de export dat stieren een Amerikaanse afstamming hebben. Dan vallen de TPI-indexen eerder mee. Maar je krijgt toch de tranen in de ogen van stiervaders als Ricecrest Marshall, Garter en Morty? Hun zonen zijn in Nederland met tegenvallende cijfers doorgekomen.'

Tabel 2 illustreert de verschillen in ranking voor nvi en TPI. Belangrijke nuance is wel dat een deel van de verschillen ontstaat door andere wegingsfactoren. Van Velzen verwacht bij een Europese fokwaardeschatting weinig problemen door verschillen in klimaat. 'Europa heeft onderling meer overeenkomsten dan Amerika. Dat liet een stier als Chief Mark mooi zien. Die is in Amerika getest in Californië. In Nederland is die stier volledig door het ijs gezakt. Zijn dochters liepen in Amerika op zand, maar redden het hier niet op de betonvloeren.'